

ПЛЕКАЄМО ОСОБИСТІСТЬ

Заповіти Василя Сухомлинського

Іван БЕХ,

д-р психол. наук, дійсний член НАПН України,
директор Інституту проблем виховання НАПН України

Проблема виховання особистості ніколи не втратить актуальності. Змінюються покоління, діти, суспільні умови, та незмінними залишаються загальнолюдські цінності й моральні орієнтири. Розмірковуючи над механізмами їх формування в сучасних дошкільнят, звернімося до спадщини видатного педагога й мислителя.

ЦІННІСТЬ ДИТИНСТВА

Василь Сухомлинський, на відміну від багатьох учених, виховання дошкільника розглядав як розкриття можливостей саме цього віку. Сьогодення дитини було для нього головним, тому в його педагогічній системі всі засоби впливу спрямовані на дітей у їхній самотності, а не на “майбутніх дорослих”. Цінність дошкільного дитинства була для Василя Олександровича абсолютною, тож він радив батькам не форсувати перехід від одного вікового етапу до іншого.

У практиці виховання педагог наголошував на тому, що кожен вік має свої характерні риси, фізичні та психічні. Якись із них з часом зникають, замінюються іншими, а якісь переходять у наступні вікові періоди.

Дошкільника вирізняє **повна довіра** до всього, що йому говорять і обіцяють, його обличчя для уважного спостерігача — відкрита книга. Ця властивість суто дитяча й у наступні роки не переходить.

Малятам також притаманні **співпереживання**, виражена **правдивість**, **здатність логічно мислити**. Ці риси не зникають з віком, але деякі з них з часом посилюються, розвиваються, а інші, як-от правдивість, — слабшають.

Для Василя Олександровича ці психологічні особливості дошкільнят були основою побудови доцільного виховного процесу.

ДВА Джерела морального виховання

Яким же бачив В. Сухомлинський ідеал особистості? Якщо узагальнити роздуми педагога

у різних творах, можна стверджувати, що він наголошував на таких пріоритетах.

Виховання має створювати особистість самостійну, ініціативну, працювиту, сильну духом і тілом, сповнену любові до Вітчизни, людей, природи, з розвиненим критичним мисленням та чуттям прекрасного, особистість бездоганної чесності, яка відгукується на все добре.

З огляду на це **виховання не повинно бути шаблонним**, воно має враховувати індивідуальні особливості дитини і здійснюватися відповідно до них. Воно мусить узгоджуватися зі схильностями певного вихованця, стишуючи его-потяги і розвиваючи позитивні якості.

Василь Олександрович виокремив два джерела морального виховання дитини.

Перше — **ретельно спланована виховна робота**: ♦ багатогранні — моральні, трудові, творчі — відносини у групі; ♦ слово педагога; ♦ передача молодому поколінню цінностей, створених, здобутих, завойованих попередниками. Це те, що заздалегідь планує, передбачає вихователь.

Але є й інше, не менш важливе джерело виховання — **складні відносини, які оточують дитину**. Вони є для неї середовищем, яке дає наочні уроки, що розкривають зміст моральних понять. Ці відносини ніхто не розглядає як спеціальний засіб виховання, але що менше думають про них дорослі як про силу, яка впливає на духовний світ дитини, то більше вона, ця сила, виховує. Тут іще раз слід наголосити на слові **відносини**, бо в усьому, що оточує дитину (не тільки люди, а й речі, явища), вона бачить

Запрошуємо на сайт журналу
ДЖМІЛЬ
Дослідження, Живопис, Музика і Література

**ВИГІДНА
ПЕРЕДПЛАТА**

jmil.com.ua

Підпишіться на розсилку
і будьте в курсі всіх новин: jmil@dvsvit.com.ua